

Kontorchef Trine Kristiansen

Allerød 12.05.2022

Forsvarsministeriet

Vedr.: Udvidelse af Forsvarets øvelsesarealer på Miljø- og Fødevareministeriets arealer ved Oksbøl skyde- og øvelsesterræn, særligt anlæggelse af kampvognsspor over Lyngbos Hede.

Kære kontorchef Trine Kristiansen

Jeg skriver som repræsentant for Grundejerforeningen for Henne Strand med 1383 medlemmer.

Baggrunden er, at der i øjeblikket udarbejdes fredningsforslag for Lyngbos Hede med Danmarks Naturfredningsforening (DN) og Varde Kommune som sagsrejsere. Samtidig ønsker Forsvarsministeriet at udvide sit øvelsesområde og blandt andet anlægge et nyt permanent kampvognsspor tværs over Lyngbos Hede samt en række mindre indstik i udkanten af heden.

Jeg er bekendt med, at du har kontaktet DN og forlangt, at et forslag til linjeføring, der tog størst mulig hensyn til beskyttelsen af habitatområde H72, ikke kunne accepteres af Forsvarsministeriet. DN har tilsyneladende accepteret en ny linjeføring, der forløber i N-S linje tværs over Lyngbos Hede.

Som bekendt er Lyngbos Hede en del af Natura 2000 område nr. 83 og habitatområde N72. Anlæggelse af nyt kampvognsspor er omfattet af Habitatdirektivets artikel 6, stk. 3, som omhandler planer og projekter. Det betyder, at der skal udarbejdes en konsekvensvurdering i henhold til Habitatbekendtgørelsen (Bek. Nr. 1595 af 06.12.2018 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder, samt beskyttelse af visse arter).

I hht. §20, stk.2 i Lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) (LBK nr. 448 af 10.05.2017) skal bygherrens miljøkonsekvensrapport indeholde en vurdering af projektets væsentlige påvirkninger på den biologiske mangfoldighed med særlig vægt på bl.a. naturtyper, der er beskyttet i hht. Habitatdirektivet, herunder de strengt beskyttede naturtyper (prioriterede naturtyper), hvoraf flere typer er til stede i H72. Miljøstyrelsen er VVM-myndighed. Hvis den foreløbige konsekvensvurdering konkluderer, at det ikke kan udelukkes, at projektet kan påvirke Natura 2000 området væsentligt, skal der foretages en fuld konsekvensvurdering.

Ved vurderingen er forsigtighedsprincippet en vigtig del af vurderingsarbejdet og indebærer, at en videnskabelig tvivl skal komme naturen til gode. Det vil sige, at konsekvensvurderingen er baseret på et videnskabeligt grundlag. I forbindelse med den foreløbige vurdering kan en påvirkning som udgangspunkt antages ikke at være væsentlig, hvis der blandt andet kan ske en hurtig reetablering af naturforholdene inden for en kort tid, dvs. ca. 1 år.

Min vurdering er, at Forsvarsministeriet skal udarbejde en fuld konsekvensvurdering, da der er tale om en permanent påvirkning af habitatområdet. Konsekvensrapporten skal godkendes af Miljøstyrelsen og kan ankes til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Endelig er det væsentligt at nævne, at hvis et projekt ikke kan vedtages efter Habitatdirektivets artikel 6, stk. 3, og det berører prioriterede naturtyper, så skal EU-

Kommissionen høres og afgive en udtalelse, før projektet kan tillades efter artikel 6, stk. 4, men det forudsætter, at der ikke findes alternative løsninger.

Ifølge prof. Peter Pagh, Københavns Universitet (pers. skriftlig meddl. 2019) skal det forstås på den måde, at der i denne vurdering om alternative løsningsmodeller kan indgå økonomiske hensyn, men de må ikke være udslagsgivende. Reglen i Habitatdirektivets artikel 6, stk. 4 gør altså udtømmende op med proportionalitetsprincippet, og det er der juridisk enighed om i teori og praksis.

Min vurdering er, at det må forventes, at EU-Kommissionen skal udtale sig i denne sag. Det må ligeledes forventes, at der går en rum tid inden der foreligger en juridisk afklaring.

At Habitatdirektivets bestemmelser kan have store økonomiske konsekvenser fremgår af en række projekter vedrørende linjeføring for strømledninger/gasledninger gennem H72. Det drejer sig om Horns Rev 2, Horns Rev 3, Baltic Pipe og Viking Link. For alle 4 projekter gælder, at der som alternativ løsning sker underboring gennem H72, hvor der er åbne habitater. For Viking Link er underboringen 980 m lang og her har ejer, Energinet, oplyst, at merudgiften ved underboring i stedet for nedgravning er > 2000 kr./m. Dvs. at der for alle 4 projekter er pålagt underboring, når linjeføringen går gennem åbne habitattyper i H72, og at Viking Link har fået en merudgift på over 2 mio. kr. Mit gæt er, at merudgiften for hvert af de andre 3 projekter er mindst lige så stort.

Det bør her erindres, at de nævnte 4 projekter ligger i samme habitatområde som Lyngbos Hede. I det perspektiv er det vanskeligt at forestille sig, at Forsvarsministeriet blot kan forvente at anlægge kampvognsspor over Lyngbos Hede efter eget ønske og med de påvirkninger af natur og miljø, det vil medføre.

Du talte med DN om et '*game change*' efter 24. februar 2022, hvor Rusland angreb Ukraine. Jeg vil også gerne tale om et '*game change*', for nu er det besluttet at udgifterne til forsvaret skal op på ca. 2 % af BNP, hvilket betyder, at området i løbet af nogle år får tilført en merbevilling på ca. 19 mia. kr. pr. år. Det kan betyde, at Forsvarsministeriet nu får mulighed for at inddrage andre løsningsmodeller (alternative muligheder) end at ville anvende højt prioriterede internationalt betydningsfulde naturområder.

Som jeg ser det, vil det for forsvarets egen skyld være hensigtsmæssigt at begynde at fokusere på alternative løsningsmodeller for udvidelse af det militære øvelsesterræn ved Oksbøl. Øst for Filsø og Lyngbos Hede ligger almindelig landbrugsland uden væsentlige miljø- og naturrestriktioner. Det vil være oplagt i en '*game change*' situation at undersøge om ikke disse landbrugsområder kunne erhverves til øvelsesformål. En linjeføring fra Vrøgum Plantage – øst om Filsø og nordpå til østsiden af Blåbjerg Klitplantage kunne være en mulighed.

Jeg vil foreslå, at vi mødes og drøfter de nævnte problemstillinger/muligheder i mindelighed inden positionerne er trukket for hårdt op.

Med venlig hilsen

Bent Aaby, prof. emer. og tidligere naturvismand

Mobil 2065 2958

P.s. Du må gerne kvittere for modtagelsen af denne mail